

SAŽETAK ZA GRAĐANE

Šesto Godišnje izvješće o provedbi (dalje u tekstu: GIP) Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija 2014. – 2020.“ izvještava o napretku ostvarenom u 2020. godini. Izvještaj je pripremljen u skladu s člankom 50. Uredbe (EU) 1303/2013 od 17. prosinca 2013.¹

GIP za 2020. godinu obuhvaća razdoblje od 1. siječnja 2020. do 31. prosinca 2020. godine. Svrha GIP-a jest pružiti sveobuhvatan pregled provedbe Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“ (dalje u tekstu: OPKK). OPKK je programski dokument pripremljen za korištenje Europskog fonda za regionalni razvoj (dalje u tekstu: EFRR) i Kohezijskog fonda (dalje u tekstu: KF)

ukupne vrijednosti 8,037 milijardi eura

od čega 6,83 milijardi eura iz Europskih strukturnih i investicijskih fondova; (dalje u tekstu: ESIF), a pripremljen je u skladu s prioritetima iz Partnerskog sporazuma.

Izvješće daje ključne informacije o napretku u provedbi OPKK-a, uključujući informacije o financijskim instrumentima (dalje u tekstu: FI), provedenim vrednovanjima te velikim projektima. Pregled napretka u ostvarenju te napretka financijskih i fizičkih pokazatelja dan je na razini prioriternih osi (dalje u tekstu: PO) te na razini specifičnih ciljeva (dalje u tekstu: SC). Kod preračunavanja iznosa valuta korišten je tečaj 1 € = 7,6 kn.

Od početka provedbe do kraja 2020. pokrenuto je 319 poziva za dostavu projektnih prijedloga (dalje u tekstu: PDP)

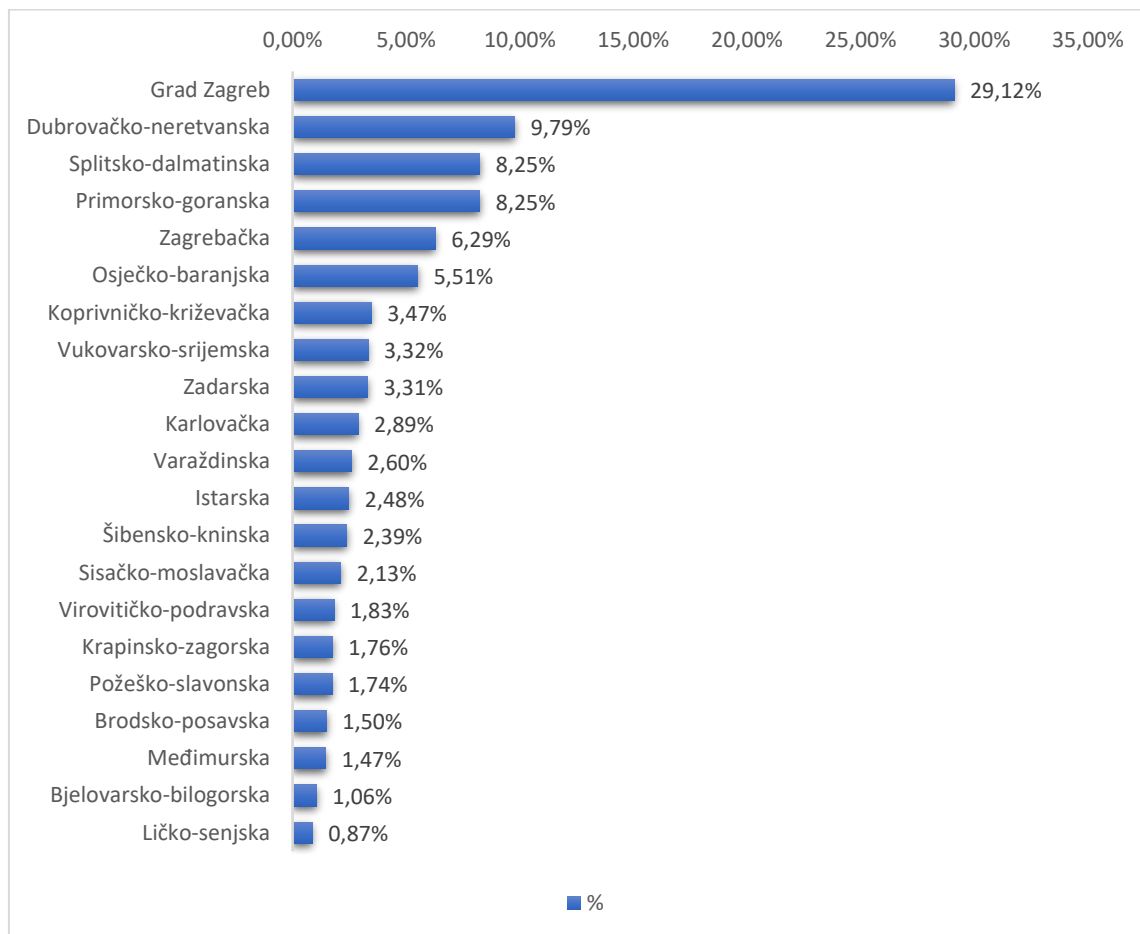

ukupne vrijednosti 9,16 milijardi eura bespovratnih ESIF sredstava

što čini 134 % ukupne ESIF alokacije.

¹ Uredba (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o utvrđivanju zajedničkih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu, Europskom poljoprivrednom fondu za ruralni razvoj i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo i o utvrđivanju općih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo te o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1083/2006 (SL L 347, 20.12.2013.)

Prikaz regionalne zastupljenosti ugovorenih projekata od početka provedbe do zaključno 31.12.2020. na osnovu ukupnih prihvatljivih troškova:

Radi realnije slike zastupljenosti projekata po županijama, prikazani podaci odnose se na one projekte koji se provode na regionalnoj i lokalnoj razini, dok projekti koji se provode na nacionalnoj razini nisu uključeni u izračun.

U 2020. godini pokrenuto je 48 PDP-ova u vrijednosti 1,07 milijardi eura bespovratnih sredstava (dalje u tekstu: BS). Tijekom 2020. potpisano je 1.743 ugovora u vrijednosti 2,26 milijardi eura BS. U 2020. ugovoreni su sljedeći veliki projekti: „Revitalizacija vrelovodne mreže na području grada Zagreba“, „Otvorene znanstvene infrastrukturne platforme za inovativne primjene u gospodarstvu i društvu – O-ZIP“ (dalje u tekstu O-ZIP), „Obnova voznog parka HŽ Putničkog prijevoza novim elektromotornim vlakovima“, „e-Škole: Razvoj sustava digitalno zrelih škola (druga faza)“, „Izgradnja nacionalne agregacijske širokopolasne infrastrukture i povezivanje ciljanih javnih korisnika“, „Razvoj vodno-komunalne infrastrukture Dubrovnik“ i "Poboljšanje vodno - komunalne infrastrukture aglomeracije Split Solin".

Na središnjoj stranici Europskih strukturnih investicijskih fondova, Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije (dalje u tekstu: MRRFEU) u svojstvu Upravljačkog tijela (dalje u tekstu: UT) za OPKK objavljuje [Indikativni godišnji plan objave natječaja](#) u okviru OPKK-a, s ciljem obavještanja javnosti i

omogućavanja pravovremene pripreme projektnih prijedloga potencijalnih prijavitelja. Redovito se objavljuju i informacije koje se odnose na [najave i objave natječaja](#) te na [popis ugovorenih operacija](#).

Provedba Prioritetne osi 1 „Jačanje gospodarstva primjenom istraživanja i inovacija“

Do kraja 2020. pokrenuto je 16 PDP-ova ukupne vrijednosti 790,42 milijuna eura (dalje u tekstu: MEUR) BS, ugovoreno je 261 projekta ukupne vrijednosti 784,96 MEUR te su izvršene isplate korisnicima u iznosu 152,78 MEUR.

U okviru SC 1a1 *Povećana sposobnost sektora istraživanja i razvoja (IR) za obavljanje istraživanja vrhunske kvalitete i zadovoljavanje potreba gospodarstva* ugovoreno je 110 projekata.

Problemi u provedbi tijekom 2020. godine uzrokovani su potresom u Zagrebu te pandemijom. Na provedbu je dodatno utjecalo otežano provođenje postupaka javne nabave jer dobavljači nisu mogli jamčiti poštivanje rokova isporuke robe. Na odstupanja od planirane dinamike apsorpcije sredstava utjecale su i utvrđene nepravilnosti u provođenju postupaka javne nabave te dugotrajni proces kontrole postupaka nabava i pripadajuće dokumentacije. Ugovor o dodjeli bespovratnih sredstava za O-ZIP potpisan je krajem 2020. godine. U cilju unaprjeđenja provedbe projekta i pravodobnog izvršenja Ugovora, Ministarstvo znanosti i obrazovanja (dalje u tekstu: MZO) redovito komunicira i po potrebi održava sastanke s Korisnikom. U cilju boljeg praćenja planiranih i provedenih aktivnosti projekta, na dvomjesečnoj razini Korisnik prema MZO dostavlja obrazac Izvješće o provedbi projektnih aktivnosti kako bi se uočile moguće poteškoće u provedbi i poduzele prikladne mjere za ublažavanje rizika.

Strateškim projektima za podršku uspostave Inovacijske mreže za industriju i tematskih inovacijskih platformi i za podršku inicijativa klastera konkurentnosti su tijekom 2020. godine odobreni dodatci ugovorima u kojima se, između ostalog, odobrava i produženje roka za provedbu projekta s obzirom na to da dio planiranih aktivnosti nije mogao biti proveden tijekom 2020. godine uslijed pandemije.

U okviru SC 1b1 *Novi proizvodi i usluge kao rezultat djelatnosti istraživanja, razvoja i inovacija (IRI)*, krajem 2020. godine ostvaruje se preko 70 % definiranih ciljanih vrijednosti pokazatelja: CO01 *Proizvodno ulaganje: Broj poduzeća koja primaju potporu*, CO04 *Proizvodno ulaganje: Broj poduzeća koja primaju nefinancijsku potporu*, CO24 *Istraživanja, inovacije: Broj novih istraživača u subjektima koji primaju potporu*, CO26 *Istraživanja, inovacije: Broj poduzeća koja surađuju s istraživačkim ustanovama*, CO28 *Istraživanja, inovacije: Broj poduzeća koja primaju potporu kako bi uvela proizvode koji su novost na tržištu*, CO29 *Istraživanja, inovacije: Broj poduzeća koja primaju potporu kako bi uvela proizvode koji su novost u ponudi poduzeća* te će samim završetkom projekata doprinos pokazateljima CO02 *Proizvodno ulaganje: Broj poduzeća koja primaju bespovratna sredstva* te 1b11 *Broj podržanih projekata istraživanja i razvoja* biti dostatan za ostvarenje ciljane vrijednosti. Poziv *Povećanje razvoja novih proizvoda i usluga koji proizlaze iz aktivnosti istraživanja i razvoja – faza II* je još uvijek u fazi ugovaranja.

Tijekom izmjene OPKK u prosincu 2020. godine u okviru SC-a 1b1 uvršten je Veliki projekt (VP) "Potpora za EuBatIn VPZEI (Europsku inovaciju za baterije, Važan projekt od zajedničkog europskog interesa)" korisnika Rimac Automobili d.o.o. koji će sudjelovati u aktivnostima u sklopu radnog paketa za baterijske sustave.

Provedba Prioritetne osi 2 „Korištenje informacijske i komunikacijske tehnologije“

Do kraja 2020. godine pokrenuta su četiri PDP-a ukupne vrijednosti 303,35 MEUR BS, ugovorena su 43 projekta ukupne vrijednosti 390,6 MEUR te su izvršene isplate korisnicima u iznosu 18,75 MEUR.

Pozitivna ocjena za Veliki projekt izgradnje nacionalne agregacijske mreže zaprimljena je u listopadu te je u prosincu 2020. godine potpisan Ugovor o dodjeli BS vrijednosti 101,4 MEUR. Korisnik evaluira ponude za programsku podršku, a nabave za upravljanje projektom te projektiranje i izgradnju su u visokoj fazi pripremljenosti. Zbog kompleksnosti, razdoblje pripreme projekta je trajalo dulje od očekivanog te je veliki projekt predložen za faziranje u VFO 21-27 u iznosu od 50 % s očekivanim završetkom u četvrtom tromjesečju 2025. godine.

Projekti za razvoj pristupnih mreža ugovoreni su do kraja rujna 2020. godine u vrijednosti 184 MEUR (90,4 MEUR EFRR), a kojima će brzi pristup internetu biti omogućen za 155.500 kućanstava. Ukupno 16 projekata provode privatni operatori koji će investirati 80 MEUR privatnih sredstava, a pet projekata provode tijela lokalne i regionalne vlasti.

S obzirom na ciljne vrijednosti pokazatelja neposrednih rezultata u SC 2a1 te na napredak u provedbi, Upravljačko tijelo drži da će ciljne vrijednosti biti ostvarene u visokom postotku, dok je pokazatelj rezultata već ostvaren.

Završeno je šest projekata koji su apsorbirali više od 90 % ugovorenih sredstava. Razvijeno je 14 e-usluga, a isplaćeno je 8,4 MEUR. U provedbi je još 14 projekata kojima će kumulativno biti razvijeno više od 25 e-usluga, a po završetku će biti razvijeno više od 40 e-usluga.

Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva preuzeo je ulogu Korisnika za strateški projekt CDU. Do prosinca 2020. godine u „državni oblak“ je uključeno 39 institucija, a korisniku je isplaćeno 10,7 MEUR. U SC 2c1 UT očekuje ostvarenje ciljnih vrijednosti pokazatelja neposrednih rezultata, dok pokazatelji rezultata i njihovo prognoziranje ostvarenja ovise i o ukupnim društvenim i gospodarskim kretanjima i ulaganjima izvan EFRR-a.

Provedba prioritetne osi 3 „Poslovna konkurentnost“

Do kraja 2020. godine pokrenut je 51 PDP (četiri se odnose na FI) vrijednosti 1,59 milijarde EUR BS, ugovoreno je 4.465 projekta (osam se odnosi na FI) ukupne vrijednosti 1,94 milijarde EUR te su izvršene isplate korisnicima u iznosu 1,12 milijarde EUR.

U okviru SC-ova 3a2 *Omogućavanje povoljnog okruženja za razvoj poduzetništva*, 3d1 *Poboljšan razvoj i rast malih i srednjih poduzetnika na domaćim i stranim tržištima* te 3d2 *Poboljšana inovativnost malih i srednjih poduzetnika* pokrenuto je 29 poziva, od kojih dva tijekom 2020. U 2021. očekuje se objava još jednog poziva *Izgradnja, opremanje i uspostava Europskog centra za inovacije, napredne tehnologije i razvoj vještina (ECINTV)*. Tijekom druge polovice 2020. godine znatan broj korisnika BS je podnio zahtjeve za produljenjem razdoblja provedbe projekata zbog pandemije. Do kraja 2020. godine u okviru SC-ova 3a2, 3d1 i 3d2, raskinuto je 212 ugovora (od toga 82 tijekom 2020.). Najčešći razlozi raskida su problemi u provedbi (problem prilikom nabave ključne opreme, pogoršani uvjeti poslovanja društva, kratki rokovi za provedbu projektnih aktivnosti te nemogućnost izvršenja previđenih aktivnosti u ugovorenom roku), zatim

poslovanje društva (otvaranje stečajnog postupka, raskid ugovora s dobavljačima, otkazivanje međunarodnih sajmova uslijed pandemije) te nedostavljanje projektne dokumentacije od strane korisnika. U okviru mehanizma Integriranog teritorijalnog ulaganja (dalje u tekstu ITU) (SC 3a2) postignut je veliki napredak u odnosu na 2019. godinu te su objavljeni svi planirani pozivi za ovo programsko razdoblje (18 poziva u vrijednosti BS 68,39 MEUR, od kojih osam u 2020. godini), čime je objavljeno ukupno 113,98 % dostupne ITU alokacije. Ukupno je ugovoreno 14 projekata u vrijednosti BS 25,39 MEUR (od čega u 2020. godini 13 ugovora u vrijednosti BS 23,59 MEUR), odnosno 42,32 % ukupne ITU alokacije. Do kraja 2020. godine isplaćeno je ukupno BS 0,52 MEUR (0,86 % ukupne alokacije u okviru ovog SC-a) te se očekuje značajan napredak u isplaćenosti u sljedećem izvještajnom razdoblju.

Provedba prioritetne osi 4 „Promicanje energetske učinkovitost i obnovljivih izvora energije“

Do kraja 2020. godine pokrenuto je 16 PDP-ova (dva se odnose na FI koje provodi HBOR) vrijednosti 563,64 MEUR. Ugovoreno je 1.565 projekta (dva FI) vrijednosti 782,25 MEUR, a korisnicima je isplaćeno 277,03 MEUR.

U SC 4b1 *Povećanje energetske učinkovitosti i korištenja OIE u proizvodnim industrijama* tijekom 2020. godine nije bilo novih ugovaranja. Do kraja 2020. godine isplaćeno je 29,5 % ugovorenog, s provedbom je završilo 40 projekata, a raskinuta su tri ugovora. Pokrenut je novi otvoreni poziv 15.10.2020. iznosa 35 MEUR BS, s rokom prijave do 8.2.2021.

U SC 4b2 *Povećanje energetske učinkovitosti i korištenja OIE u privatnom uslužnom sektoru (turizam i trgovina)* u 2020. nije bilo novih ugovaranja, isplaćeno je 39,75 % ugovorenog, a s provedbom je završilo 15 projekata. Jedan ugovor je raskinut.

U okviru SC 4c1 *Smanjenje potrošnje energije u zgradama javnog sektora* i 4c2 *Smanjenje potrošnje energije u višestambenim zgradama* više nema raspoložive alokacije za objavu novih poziva za energetske obnovu javnih i višestambenih zgrada. Ostvarena vrijednost pokazatelja CO31 *Energetska učinkovitost: Broj kućanstava s poboljšanom klasifikacijom potrošnje energije* je 15.219 kućanstva (101 % planirane vrijednosti za 2020.), dok ostvarena vrijednost pokazatelja CO32 *Energetska učinkovitost: Smanjenje godišnje potrošnje primarne energije u javnim zgradama* iznosi 81.069.379,37 kWh/godina (137 % planirane vrijednosti za 2020.). U okviru ITU mehanizma (SC 4c3 *Povećanje učinkovitosti sustava toplinarstva*) postignut je veliki napredak u odnosu na 2019. godinu te su objavljeni svi planirani pozivi za ovo programsko razdoblje. Objavljeno je pet poziva vrijednosti BS 86,86 MEUR (od čega u 2020. godini dva vrijednosti BS 24,86 MEUR). Ugovorena su tri projekta vrijednosti 61,99 MEUR (u 2020. godini potpisan jedan ugovor za veliki projekt vrijednosti BS 55,46 MEUR) čime je ugovoreno 77,50 % ukupne ITU alokacije.

U SC 4d1 *Pilot-projekt uvođenja naprednih mreža* završeno je pet od sedam postupaka javne nabave, a isplaćeno je 0,024 MEUR BS, tj. 0,12 % ugovorenog.

U okviru SC 4c1 *Smanjenje potrošnje energije u zgradama javnog sektora* ESIF Kreditima za energetske učinkovitost za javne zgrade dodatno je početkom 2020. godine povećana alokacija zbog iznimne ugovorenosti u 2019. godini.

Provedba prioritetne osi 5 „Klimatske promjene i upravljanje rizicima“

Do kraja 2020. pokrenuto je 14 PDP-ova vrijednosti 231,23 MEUR BS, ugovoreno je 38 projekata vrijednosti 271,11 MEUR te su izvršene isplate korisnicima u iznosu 44,03 MEUR.

U SC 5a1 *Poboljšanje praćenja, predviđanja i planiranja mjera prilagodbe klimatskim promjenama* ugovoreno je 25 projekata iz poziva za mjere prilagodbe klimatskim promjenama. Nastavljena je provedba projekta modernizacije meteorološke motriteljske mreže u RH (METMONIC-a) i ostvaren je napredak u postupcima javne nabave, a dodatna kašnjenja su generirana zbog rješavanja imovinskopravnih odnosa, potresa i pandemije.

Potpisani su ugovori o dodjeli BS za tri projekta upravljanja ostalim rizicima.

Za projekt *Jačanje kapaciteta RH za utvrđivanje seizmičkog hazarda i rizika* Prijavitelj traži mogućnost financiranja 15 % iz nacionalne komponente. Za veliki projekt *Projekt zaštite od poplave u slivu rijeke Kupe – faza 1* u 11. mjesecu 2020. godine zaprimljen je Nacrt potvrde o pripremljenosti projekta od strane JASPERS-a. Za spomenuti projekt nisu dovršene sve okolišne procedure sukladno zahtjevima JASPERS-a te se nakon dodatnih konzultacija s Europskom komisijom (dalje u tekstu: EK) i rada na aplikacijskom paketu odobrenje projekta očekuje u 2021. godini.

Od ukupno odobrenih 12 projekata, završena su dva: *Priprema studijske dokumentacije za projekt upravljanja rizicima od poplava* i *TETRA*, a ostalih deset je u provedbi.

Od ranije ugovorenih sedam projekata, za projekt *Opremanje i osposobljavanje intervencijskih postrojbi DUZS* u pripremi je dodatak ugovoru kojim će se preraspodijeliti sredstava, dok se na projektu *Smanjenje rizika od katastrofa* (SROK) nakon početnih kašnjenja intenzivirala provedba te je ugovorena radna skupina za izradu priručnika. Na projektu *Modernizacija vozila vatrogasnih postrojbi* potpisani su ugovori s isporučiteljima vozila, krajem 2020. godine isporučen je manji dio, a ostale isporuke se očekuju početkom 2021. godine. Radovi u sklopu projekta *Modernizacija lijevoobalnih savskih nasipa od Račinovaca do Nove Gradiške* se odvijaju planiranom dinamikom, kao i provedba projekata *Sigurna.HR*, *Zaštita od poplava grada Ogulina* i *Projekt unaprjeđenja negrađevinskih mjera upravljanja rizicima od poplava u RH*.

Provedba prioritetne osi 6 „Zaštita okoliša i održivost resursa“

Do kraja 2020. godine pokrenuto je 127 PDP-ova vrijednosti 2,99 milijardi EUR BS, ugovoreno je 650 projekata vrijednosti 3,92 MEUR te su izvršene isplate korisnicima u iznosu 551,43 MEUR.

U okviru SC 6c1 *Povećanje zapošljavanja i turističkih izdataka kroz unaprjeđenje kulturne baštine* (bez ITU) i 6c2 *Povećanje atraktivnosti, edukativnog kapaciteta i održivog upravljanja odredištima prirodne baštine* do kraja 2020. godine ugovoreni su svi projekti, dok su u okviru ITU-a objavljeni svi planirani pozivi za ovo programsko razdoblje.

Za projekt *Proširenje i modernizacija državne mreže za trajno praćenje kvalitete zraka AIRQ* (SC 6e1 *Poboljšanje sustava upravljanja i praćenja kvalitete zraka sukladno Uredbi 2008/50/EZ*) došlo je do kašnjenja zbog pandemije i potresa u Zagrebu, a završeni su planirani postupci javne nabave.

U okviru SC 6i1 *Smanjena količina otpada koji se odlaže na odlagališta* u 2020. godini potpisani su ugovori o dodjeli BS za preostala dva Centra za gospodarenje otpadom (CGO): Lučino razdolje i Piškornicu. Za

Bikarac su ishođene sve građevinske dozvole i započeli su radovi, dok je za Biljane Donje ishođeno pet od 13 građevinskih dozvola te je izvođač uveden u posao. Kod manjih infrastrukturnih projekata pandemija je utjecala na sporiju dinamiku radova te ishođenja dozvola, zbog čega je u 2020. godini završio 51 projekt izgradnje reciklažnih dvorišta i sedam projekata sanacija, dok se završetak preostalih projekata iz ta dva poziva očekuje početkom 2021. godine.

U okviru SC 6iii2 *Uspostava okvira za održivo upravljanje bioraznolikošću (primarno Natura 2000)* završen je odabir osam projekata za oporavilišta za divlje životinje, a potpisan je ugovor za *Evidentiranje posebnog pravnog režima*. U pripremi je projekt za izradu šumskogospodarskih planova.

Zbog pandemijskih ograničenja i kompliciranih postupaka javne nabave intenzivirana je komunikacija s korisnicima te je u provedbi projekata (SC6iii1 i SC6iii2) kroz izmjene omogućeno održavanje *online* edukacija i u istu svrhu odobreno produljenje ugovora.

U pripremi je projekt razminiranje i zaštita šuma Karlovac Karst.

U okviru SC 6ii1 *Unapređenje javnog vodoopskrbnog sustava sa svrhom osiguranja kvalitete i sigurnosti usluga opskrbe pitkom vodom* i 6ii2 *Razvoj sustava prikupljanja i obrade otpadnih voda s ciljem doprinosa poboljšanju stanja voda* tijekom 2020. radilo se na pripremi četiri infrastrukturna projekta te na projektu *Podrška reorganizaciji vodnokomunalnog sektora*. Tijekom 2020. odobreno je devet projekata za koje su potpisani ugovori o dodjeli BS.

Vidljiv je brži ritam ugovaranja, u 2020. godini ugovoreno je 40 % od svih ugovorenih ugovora o radovima.

Provedba prioritetne osi 7 „Povezanost i mobilnost“

Do kraja 2020. godini pokrenuta su 54 PDP-a vrijednosti 1,95 milijarde EUR BS, ugovoreno je 97 projekata vrijednosti 1,96 milijarde EUR, a korisnicima je isplaćeno 574,40 MEUR.

U 2020. godini pokrenuto je pet PDP-ova vrijednosti 57,89 MEUR BS: pozivi za sufinanciranje razvoja sustava obilježavanja vodnih putova RH, za sufinanciranje pilot projekata rješavanja problema uskih grla i javnog prometa u urbanim središtima uslijed povećanja opsega prometa zbog turističke sezone, za sufinanciranje uređenja vodnog puta na rijeci Dunav kod Sotina od 1321 rkm do 1325 rkm, za sufinanciranje izgradnje međunarodnog zimovnika na Dunavu u Opatovcu na 1314 rkm i za sufinanciranje osiguranja i modernizacije željezničko-cestovnih prijelaza. Potpisano je 14 ugovora (249,74 MEUR BS).

U 2020. godini radilo se na pripremi PDP-ova za sufinanciranje izgradnje obilaznice Apševaca i Lipovca, za sufinanciranje nabave autobusa za javni gradski prijevoz, za sufinanciranje ITS Split te za sufinanciranje modernizacije podvožnjaka u Osijeku. Ugovoren je veliki projekt *Obnova voznog parka HŽ Putničkog prijevoza novim elektromotornim vlakovima*. Uočeni problemi kašnjenja u realizaciji projektnih aktivnosti i nepreciznih informacija korisnika o potrebnim sredstvima za financiranje projekata, rješavali su se predlaganjem izmjena OPKK-a, angažiranjem vanjskih stručnjaka, financiranjem usluge vođenja projekta, intenziviranjem suradnje na pripremi dokumentacije i provedbi projekata te uključivanjem šireg kruga relevantnih dionika u redovitu komunikaciju.

U okviru ITU-a u odnosu na 2019. godinu postignut je veliki napredak te su objavljeni svi planirani pozivi. Objavljeno je 15 poziva (jedan u 2020. godini), ugovoreno je 30 projekata (13 u 2020. godini), a do kraja

2020. godine isplaćeno je BS 11,00 MEUR (22,00 % ukupne ITU alokacije) u okviru SC 7ii2 *Povećanje broja putnika u javnom prijevozu*.

Provedba prioritetne osi 8 „Socijalno uključivanje i zdravlje“

Pokrenuto je 25 PDP-ova vrijednosti 559,35 MEUR BS, ugovoren je 331 projekt vrijednosti 559,96 MEUR, a isplaćeno 241,20 MEUR.

U investicijskom prioritetu 9a *Ulaganje u zdravstvenu i socijalnu infrastrukturu što pridonosi nacionalnom, regionalnom i lokalnom razvoju, smanjujući nejednakosti u smislu zdravstvenog statusa, promičući socijalnu uključenost, kulturne i rekreativne usluge te prelazak s institucijske skrbi na skrb u zajednici* objavljeni su svi planirani PDP-ovi (12) u vrijednosti 480,43 MEUR, a ugovoreno je 134 projekata vrijednosti 448,31 MEUR. U SC 9a1 *Poboljšanje pristupa primarnoj i hitnoj zdravstvenoj zaštiti, s fokusom na udaljena i deprivirana područja* i 9a2 *Poboljšanje učinkovitosti i dostupnosti bolničkog liječenja* u okviru šest PDP-ova ugovoreno je 60 projekata, od čega je 33 završilo s provedbom. U SC 9a3 *Promicanje socijalne uključenosti i smanjenje nejednakosti kroz poboljšani pristup socijalnim uslugama te prelazak s institucionalne skrbi na skrb u zajednici putem poboljšane socijalne infrastrukture* u tri PDP-a prve faze ugovoreno je 19 projekata, sedam projekata je završilo s provedbom. U PDP-u druga faza alokacije je premašena prvog dana podnošenja prijava (214 prijava) te su u 2020. ugovorena 53 projekta. Evaluacija preostalih prijava nastavljena je zbog stvaranja zalihe projekata u slučaju raskida ugovora uslijed neudovoljavanja zahtjeva podnošenja dokumentacije u roku od šest mjeseci od potpisa ugovora. U SC 9a4 *Provedba pilot aktivnosti koje imaju za cilj promociju socijalne uključenosti i smanjenje siromaštva ratnih veterana i civilnih žrtava Domovinskog rata* nesmetano se odvija provedba jednog projekta čiji se završetak planira do siječnja 2023. godine. U SC 9a5 *Jačanje kapaciteta sustava za borbu protiv COVID-19 u Republici Hrvatskoj* ugovoren je jedan projekt u okviru jednog planiranog PDP-a, provedba je završila, a sredstva su u cijelosti isplaćena.

Pokrenuto je svih 13 poziva u okviru SC 9b1 *Održiva fizička, socijalna i gospodarska regeneracija pet depriviranih pilot područja s ciljem smanjenja socijalnih nejednakosti, isključenosti i siromaštva*, čime je vrijednost objavljenih poziva dosegla planiranih 93,07 MEUR. Zaprimljene su 323 projektne prijave, sklopljeno je 197 ugovora, od čega 75 u 2020. godini.

Završena je provedba 86 ugovora (14 za projektnu dokumentaciju, 13 infrastrukturnih i 58 poduzetničkih te Podrška mapiranju siromaštva). Uočena je problematika u planiranoj dinamici podnošenja projektnih prijava te ugovaranja, kao rezultat dugotrajnih postupaka imovinskopravnih odnosa i ishođenja dozvola, poteškoća u postupcima javne nabave te povećanja ukupne vrijednosti projekata uslijed povećanja cijena radova što zahtjeva preprojektiranje projekata kako bi se smanjili obuhvati projekata. Intenzivirana je komunikacija s korisnicima i posredničkim tijelima razine 2 (dalje u tekstu: PT2) te je MRRFEU posredovao u rješavanju imovinskopravnih odnosa državne imovine.

Provedba prioritetne osi 9 „Obrazovanje, vještine i cjeloživotno učenje“

Do kraja 2020. godine objavljena su četiri PDP-a u vrijednosti 393,20 MEUR, ugovorena su 42 projekta vrijednosti 464,47 MEUR, a isplaćeno je 179,56 MEUR.

Najčešći problemi u provedbi i dalje su vezani uz nepravilnosti u postupcima javne nabave. Potresi u 2020. godini i pandemija uzrokovali su dodatne probleme koji se očituju u kašnjenjima u provedbi i u nedostatku sredstava potrebnih za saniranje šteta na projektima.

U SC 10a1 *Razvoj digitalno zrelih škola koje su spremne za korištenje potencijala informacijsko komunikacijske tehnologije u obrazovanju i razvoju vještina za 21. stoljeće, potrebnih na tržištu rada* veliki projekt *e-Škole* vrijednosti 131,10 MEUR dobio je pozitivnu ocjenu Neovisne kontrole kvalitete JASPERS-a u srpnju, ugovoren je u kolovozu i odobrio ga je EK u studenom. Provedba velikog projekta odvija se nesmetano budući da su aktivnosti započete odmah nakon završetka pilot projekta i do kraja 2020. godine na velikom projektu isplaćeno je 25,23 MEUR.

Od 14 ugovorenih projekata u SC 10a2 *Modernizacija, unapređenje i povećanje infrastrukture smještaja u visokom obrazovanju s ciljem poboljšanja pristupa visokom obrazovanju te završetak studija za studente u nepovoljnom položaju*, osam projekata završilo je s provedbom. Za šest projekata koji su još u provedbi odobrena su produljenja razdoblja provedbe, a razlozi su većinom dugotrajni postupci javne nabave što negativno utječe i na ostale aktivnosti planirane Ugovorom. Od preostalih šest projekata završetak provedbe za dva projekta očekuje se do kraja 2021. godine, dok je završetak provedbe za četiri projekta predviđen u prvom tromjesečju 2022. godine. U SC 10a3 *Povećanje relevantnosti strukovnog obrazovanja kroz poboljšanje uvjeta za stjecanje praktičnih vještina u ciljanim sektorima srednjeg strukovnog obrazovanja s ciljem postizanja veće zapošljivosti učenika srednjeg strukovnog obrazovanja* početkom listopada ugovoreni su zadnja dva od ukupno 26 projekata vrijednosti 99,59 MEUR. Početkom 2021. godine usvojena je uputa MZO-a za izračun plaća zaposlenika školskih ustanova što bi trebalo bitno ubrzati provedbu svih ugovora i u okviru OPKK-a i u okviru dva komplementarna poziva Operativnog programa „Učinkoviti ljudski potencijali“. Planirani završeci provedbe ugovorenih projekata u okviru OPKK su za dva projekta u 2021. godini, za šest projekata u 2022. godini i za 18 projekata na kraju 2023. godine. Planirani završetak provedbe projekata u okviru dva komplementarna poziva OPULJP-a predviđen je u drugoj polovici 2023. godine.

Provedba prioritetne osi 10 „Tehnička pomoć“

Do kraja 2020. godine pokrenuto je deset PDP-ova vrijednosti 296,19 MEUR BS, ugovorena su 94 projekta vrijednosti 332,91 MEUR te su izvršene isplate u iznosu 139,32 MEUR.

Projekti koje provode tijela sustava upravljanja i kontrole (SUK), integrirana teritorijalna ulaganja (ITU), posrednička tijela (PT), sektorski nadležna tijela (SNT) te regionalni koordinatori (RK), odvijaju se planiranom dinamikom, dok kod pripreme strateških projekata u području zdravstva (nacionalna dječja bolnica, KBC Osijek, KBC Split) dolazi do odstupanja u provedbi uslijed dugotrajnih postupaka javne nabave, a dijelom i zbog izvanredne situacije uzrokovane pandemijom. Značajan napredak ostvaruju regionalni koordinatori koji su do kraja 2020. godine javnim tijelima iz svojih županija pružili savjetodavnu pomoć u pripremi 451 te u provedbi 389 projekata financiranih iz ESI fondova. U 2020. godini završeno je ugovaranje u okviru Poziva za iskaz interesa za dodjelu BS iz Prioritetne osi 10 - Tehnička pomoć OPKK za sufinanciranje pripreme strateških projekata regionalnoga razvoja u Slavoniji, Baranji i Srijemu (dalje u tekstu: SBS), KK.10.1.3.05, kojim se pruža podrška za pripremu regionalnih razvojnih projekata na području SBS - zaključeno je ukupno 26 ugovora, a dodijeljeno 7,71 MEUR BS.

Što se podjele po aktivnostima u tijelima SUK/ITU/SNT-a tiče, na troškove plaća/osoblja, edukacija i putovanja odnosi se 76 %, na usluge vanjskih stručnjaka i razvoj IT sustava 16 %, a na troškove informiranja, promidžbe i vidljivosti 8 % odobrenih BS.

Tijelima SUK-a isplaćeno je 122,83 MEUR (88 % svih isplaćenih sredstava), ITU PT-ovima 2,86 MEUR, SNT-ovima 1,23 MEUR. RK-ovima je isplaćeno 12,21 MEUR, za pripremu projekata u području zdravstva 0,1 MEUR, a za SBS projekte 0,3 MEUR.

U rujnu 2020. godine pokrenut je novi Poziv za iskaz interesa Gradu Karlovcu - Posredničkom tijelu integriranih teritorijalnih ulaganja za dodjelu BS iz PO 10: Tehnička pomoć, OPKK, KK.10.1.1.04 u okviru kojeg je Gradu Karlovcu kao ITU PT-u u studenom 2020. dodijeljeno 0,46 MEUR BS kao potpora provedbi funkcija PT-a.

Financijski instrumenti

U iznimno turbulentnoj i poslovno neizvjesnoj 2020. godini, u provedbi je bilo devet ranije pokrenutih FI-jeva koje provode tri različita Tijela za provedbu FI iz PO 3 i PO 4, dok je zbog nepovoljnog poslovnog okruženja i iznimne neizvjesnosti kao pomoć poduzetnicima u uvjetima pandemije bolesti COVID-19 pokrenut novi, dodatni, istoimeni FI u okviru PO 3. Zbog značajnih promjena na tržištu tijekom ove godine uzrokovanih pandemijom, raskinut je Sporazum o financiranju za FI „ESIF Krediti za poduzetnike“ u okviru PO 4, te je 2020. godinu UT završio provodeći ukupno deset FI-jeva.

UT je do kraja 2020. godine Odlukama o povjeravanju poslova Tijelima koja provode FI dodijelilo 732 MEUR, odnosno 100 % alokacije namijenjene za provedbu FI-jeva. Temeljem šest potpisanih Sporazuma o financiranju također je ugovoreno 100 % programskog doprinosa u ukupnom iznosu od preko 852 MEUR (uz ESIF alokaciju od 687 MEUR i javno nacionalno sufinanciranje od 45 MEUR, mobilizirano je i približno 120 MEUR privatnog kapitala). Do kraja 2020. godine Tijelima koja provode FI isplaćeno je 424 MEUR. Podneseno je ukupno četrnaest Izjava o izdacima kojima je ovjereno skoro 480 MEUR. Sagledavajući ukupnu alokaciju, odnosno činjenicu da su se tijekom godine povećavale alokacije za one instrumente koji su iscrpili dostupna sredstva, prije svega dinamični COVID-19 zajmovi dosegnuvši do kraja godine vrijednost alokacije od čak 245 MEUR, ovjereno je 70 % ESIF alokacije.

HAMAG-BICRO nastavio je s provedbom prethodno im povjerenih pet FI-jeva (ESIF Ograničeno portfeljno jamstvo, ESIF Pojedinačno jamstvo bez subvencije kamatne stope, ESIF Pojedinačno jamstvo sa subvencijom kamatne stope, ESIF Mikro zajmovi i ESIF Mali zajmovi) ukupne vrijednosti 270 MEUR. Brzom prilagodbom postojećih ESIF FI-jeva i pokretanjem novog „COVID-19 zajmovi“ za obrtna sredstva osigurana je interventna pomoć najugroženijim poduzetnicima u vrijednosti od 245 MEUR te je do kraja godine HAMAG-BICRO-u isplaćeno 60 % alokacije za svih šest FI-jeva koje provodi. Istovremeno, Hrvatska banka za obnovu i razvitak (dalje u tekstu: HBOR) je nastavila s provedbom prethodno uspostavljenog FI-ja u PO 3, ESIF Krediti za rast i razvoj, ukupne vrijednosti 215 MEUR od kojih je do kraja godine krajnjim primateljima isplaćena trećina alokacije i to najvećim dijelom za investicije u sektorima turizma i prerađivačke industrije. Unutar PO 4 HBOR je tijekom godine provodio ESIF Krediti za energetske učinkovitost za javne zgrade ukupne vrijednosti 53 MEUR i ESIF Krediti za energetske učinkovitost za javnu rasvjetu ukupne vrijednosti 20 MEUR za koje je krajem godine dogovoreno povećanje alokacije zbog sve većeg interesa jedinica lokalne samouprave. Tijekom godine s investicijama je nastavio i ESIF Fond rizičnog kapitala s Akceleratorskom i VC (eng. *venture capital*) komponentom s ukupno prikupljenih 13,4 MEUR privatnog kapitala institucionalnih investitora te je trenutni kapital Fonda gotovo 46 MEUR. Do kraja godine investirano je gotovo 14 MEUR, što čini skoro 31 % vrijednosti Fonda, odnosno 66 poduzetnika početnika do sada je prošlo kroz Akcelerator i primilo 3,2 MEUR investicija, a realizirano je i 25 vlasničkih ulaganja u inovativna poduzeća u ranoj fazi razvoja ukupne vrijednosti 11 MEUR.

Ukupno je do kraja 2020. godine posredstvom svih osam FI-jeva u PO 3 izdano preko 6.400 financijskih proizvoda koji će generirati skoro 790 MEUR investicija u malom gospodarstvu i to najvećim dijelom u gospodarskim sektorima prerađivačke industrije (24 %), turizma (19 %) i trgovine (13 %) čime će se kreirati skoro 10.200 novih radnih mjesta. Od ukupnog broja financijskih proizvoda, 34 % dodijeljeno je poduzetnicima početnicima, dok je od ukupnog broja krajnjih primatelja (MSP) njih više od 68 % mikro poduzeća. Dodatno, dva PO 4 FI-ja će omogućiti 90 jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (JLP(R)S) 42 MEUR investicija u projekte energetske učinkovitosti.

Integrirana teritorijalna ulaganja (ITU)

Izmjenom OPKK-a koja je usvojena od strane EK-a 31. srpnja 2020. godine, Grad Karlovac je naknadno uključen u provedbu ITU mehanizma u financijskoj perspektivi 2014. – 2020. S Gradom Karlovcem sklopljeni su Sporazum o obavljanju delegiranih zadaća i aktivnosti te Sporazum o provedbi integriranih teritorijalnih ulaganja u okviru Operativnog programa.

Od srpnja do studenoga 2020. godine, s ostalim gradovima središtima urbanih područja u kojima se provodi ITU mehanizam (Zagreb, Split, Rijeka, Osijek, Zadar, Slavonski Brod i Pula) sklopljeni su Dodatci II. Sporazumu o provedbi ITU mehanizma u okviru OPKK-a s ciljem usklađivanja plana provedbe.

Uloženi naponi i provedene aktivnosti rezultirali su značajnim pomacima u objavljenosti poziva te je do 31. prosinca 2020. kumulativno objavljeno ukupno 67 poziva ukupne vrijednosti 328,00 MEUR (od čega je u 2020. godini objavljeno 20 poziva vrijednosti BS 91,07 MEUR) što čini 110,84 % ukupne ITU alokacije u okviru OPKK-a. U skladu sa sklopljenim Sporazumima o provedbi i njegovim dodatcima, do kraja 2020. godine objavljeni su svi pozivi u okviru OPKK-a kroz ITU mehanizam.

U 2020. godini sklopljeno je 57 Ugovora o dodjeli BS u ukupnom iznosu od 157,76 MEUR, te je zajedno s ugovorima sklopljenim u 2018. i 2019. godini u okviru ITU mehanizma do sad sklopljeno ukupno 90 Ugovora o dodjeli BS vrijednosti 231,10 MEUR (78,09 % ukupne ITU alokacije), isplaćeno je 26,52 MEUR (8,96 % od ukupne ITU alokacije) te je odobreno 23,70 MEUR BS (odnosno 7,8 % alokacije).

U 2020. godini dogodio se prvi pomak vezano uz rezultate mjerene pokazateljima sa završetkom provedbe prvih ugovora sklopljenih 2018. i 2019. godine, no provedba najvećeg dijela ugovora je još uvijek u tijeku te se veće ostvarenje pokazatelja u okviru ITU-a očekuje u sljedećim izvještajnim razdobljima.

Nastavno na navedeno, vidljivo je da su provedene aktivnosti rezultirale pozitivnim pomacima u 2020. godini i da je došlo do značajnog napretka u provedbi ITU mehanizma u okviru OPKK-a u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje te da se poduzimaju svi potrebni koraci za otklanjanje prethodno detektiranih uzroka kašnjenja.

Iako je sporiju dinamiku u dosadašnjoj provedbi uzrokovalo ograničeno iskustvo ITU struktura na lokalnoj razini u upravljanju EU fondovima, kao i nedovoljni provedbeni kapaciteti te nedovoljna spremnost projekata, tijekom 2020. godine nastavljeno je kontinuirano ulaganje znatnih napora u uspostavi ITU strukture i jačanju kapaciteta za provedbu ITU mehanizma. Kontinuirano se pojačavaju administrativni kapaciteti MRRFEU-a i ITU PT-ova kroz zapošljavanje novih službenika, provođenje edukacija, s ciljem daljnjeg unaprjeđenja sustava, osnaživanja suradnje i ubrzanja provedbe ITU mehanizma.

Posebno se ističe izazov pravovremene pripreme velikih projekata, rješavanje problematike državnih potpora i integriranost projekata između više fondova ili više sektora kao i komplementarnost natječaja

između različitih fondova te nužnost osiguravanja pravodobne i učinkovite koordinacije svih dionika uključenih u provedbu ITU mehanizma (UT, ITU PT, PT2, ali također i korisnika velikih/strateških projekata).

MRRFEU također ulaže dodatne napore da se postupci dodjele koji su u tijeku ubrzaju od strane PT2 SAFU i ITU PT-ova kako bi se projekti što prije ugovorili te u suradnji s PT2 SAFU vodi računa o praćenju provedbe ugovorenih projekata kako bi se ugovorena sredstva trošila u skladu s planiranom dinamikom, a samim time kako bi se dostupna alokacija u okviru ITU mehanizma maksimalno iskoristila.

Također se u 2020. godini nastavno na donesene Odluke o mogućem proširenju ITU mehanizma u sljedećem financijskom razdoblju za šest novih gradova, koji sukladno Zakonu o regionalnom razvoju ispunjavaju kriterije za veće urbano područje (Dubrovnik, Varaždin, Vinkovci, Sisak, Šibenik i Bjelovar), nastavilo s pripremnim aktivnostima u cilju pravodobne pripreme strateških dokumenata na lokalnoj razini, pravodobne pripreme zalihe projekata te jačanja kapacitete gradova budućih potencijalnih korisnika ITU mehanizma za provedbu delegiranih funkcija, ali i za osnaživanje partnerstva na lokalnoj razini.

Nastavno na postupak procjene usklađenosti sustava/akreditacije ITU PT-ova koji se provodio u prethodnim izvještajnim razdobljima, Agencija za reviziju sustava provedbe programa Europske unije (dalje u tekstu ARPA) je 6. veljače 2020. godine nakon provedene revizije uspostave sustava (dizajna) i operativne učinkovitosti u vezi ITU mehanizma donijela Konačno izvješće o reviziji sustava upravljanja i kontrola – ITU mehanizam. Revizija je obuhvaćala UT – Sektor za programe urbanoga razvoja (MRRFEU) i sedam posredničkih tijela za integrirana teritorijalna ulaganja (ITU PT) – Zagreb, Split, Zadar, Pula, Rijeka, Osijek i Slavonski Brod. Temeljem provedene revizije, sustav je ocijenjen ocjenom Kategorija 2: Funkcionira, ali su potrebna neka unaprjeđenja. ARPA je zaključila da su uspostavljeni sustavi upravljanja i kontrola usklađeni s kriterijima za imenovanje iz Uredbe 1303/2013 te je izraženo pozitivno (bezuovjetno) mišljenje za sva revidirana tijela. Naknadnom provjerom statusa provedbe preporuka s datumom 30. studenog 2020., ARPA je temeljem provedene analize očitovanja MRRFEU i pripadajuće dokumentacije, dopisom od 10. prosinca 2020. godine zaključila kako su sve preporuke implementirane i nalazi zatvoreni.